

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Nuclevs Coppensteinivs Conceptvvm Prædicabilivm In
Dominicas Festaqve omnia per Annum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1624

Concio Secvnda. Quid sit Mors.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51556](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-51556)

NVCLEVS COPPENST. CONC.I.

8-8 detecturus imposturas, Beli fanum cribrauſ obſere hat cineribus; iam ſuis ipſi veltigis ſeſe prodebat. Cineres cogita, animoque cribra: iam mundi fucata prodent ſe gaudia, & inania ſtudia.

*2. Ad me-
dandum a-
nimimor-
bus.*

2. Lactantius fit auctor, Viperae mor- fusi lethales applicatis cineribus viperinis reddi innoxios. Quod animalium ſunt viperæ? Tot, quot vitia, affectus que praui. Cinis ſanct omnia mortis. B. Alber- tus Magnus, lib. de Vegetabilibus tradit, cor- vum nunquam reuifere ad nidum, fi cineres aut contriti vitri pulueres in eo ſemel conſpexerit. Ita nec dæmones eam in animam redeunt, quam mortis oblitia puluere conſpiciunt. Et vere Au- gustinus in ſermone. Nonne fragiliores fu- mus, quam si vitre effemis? Vitrum euineſi fragile eſt, tamen ſeruatum diu durat. Homo nec ſeruari quidem potest. At quarto mi- nor huius vis eſt, tanto ipſius cine- rum vis maior; vt dæmones quoque diſpellat.

*4. Ad ſubi-
gendum
mūn-
dū, car-
nem.*

II. Dauide, viatore Goliathi & Saulis, fortior eſt cinerum commentator: for- tiora, ſauioraque vincit, mundum, dæ- dum, mon. carnem, peccatum. Ergo ut Iob, c. 2. ſanierum reſta abradebat: ita, ait Sanctus Gregor. nō per cognitæ Naturæ noſtræ teſtam delictorum putorem ac virus de- tergamus. Ammianus lib. 13. refert, veneni genus eſſe, dictum oleum incendiarium, quod tactu membrum ſic incendit, vt nec vi, nec arte reſtingui queat, imo af- fusis aquis gliscat flagrantius: ſola terra vel cinis asperitus igni ſopiendo eſt. O nunquam oleum peccatoris impinguet caput nunc Ps. 140. Si quo tamen calu impin- guarit: mortis cinis remedio eſt. Memo- rare nouissima.

*5. Ad po-
dem ſuper-
biam.*

Te ſupergredieris elatiōr? Te impice & in ſinum impue. Si minus id, quod es, in ordinem te redegerit: tunc proſpi- ce quod eris, putulſens lutum, acci-

nis. 1. Eccles. 10. Quid ſuperbiſ terra ac cinis:

Cum redit in cineres, quid ſuit ante cinis?

Pauus, quam veniſtus, tam fastuofus, cum oculatæ iridis ſinuosa volumina pandit; vt deformitatē pedum inspi- cit, iam crita eadit, ſuique ſeſe pudet, pœnitetque. Talis & homo, rex inter crea- ta, cum ab ſuo in hæc dominiō ſibi placet ac yſu: Atqui in ſe penitus intret; hic vah, hic heu, & vœ reperiſt. Vah outi- dum; heu peccatorem, vœ puniendum.

*6. Ad glo-
riam mun-
di attem-
perandam,*

III. 1. Voluit Deus, Lévit. 3: ſacrifican- das ſibi aues deplumari prius, pluma- que in locum coniici cinerum: ita hono- res mundi ſint detrahendi, incendi- que cineribus memoratae mortis, atque tum gratum Deo euader homo. Sacri- cium. 2. Agathocles, Siciliæ Rex valis & figulinis, & aureis in mensam inferri o- minia conſtituit: quo ſe ex figulo natum, & Regem factum memiſſer. E into ſicti & nos figulini ſumus: dein gloria & ho- nore coronati reges ſumus: Vtiusque generis vala mente vſurpemus eaque ex nobis met perita: lutea e corpore, aurea ex animo: vitraque ſaluti ſunt.

3. Qui apud Romanos, ait Hieron. in E- piſtulis, trabeatus curru triumphabat e- burno, ei ſeruus à tergo apponebatur in- clarator: Hominem te mortalem memineris.

4. Itaregios attemperabat Spiritus ē paſtoſe Rex Dauid, Psalm. 9. Non apponat vitra, magnificare ſe homo ſuper terram: vel ut Hieron. veriū de terra. Quid enim? An, quia non eſt reſpectus mortis eorum ideo tenuit eos ſuperbia? Pſal. 7: 7.

CONCIO SECUNDA.

Quid ſit Mors.

Daniel, cap. 8. vidi arietem bicornem ferociter per 4. orbis oras diſcurſi- tantem

tantem, cunctisque insultantem animan-
tibus obvia quæque sternerere. Hic mors
est cum fato & naturali, & violento ster-
nax omnium.

De qua nos in præsens

- I. *Quod Mors sit horrifica.*
- II. *Quid Mors.*
- III. *Qualis sit.*
- IV. *Via quantæ Mortis.*
- V. *Quod mortis conditor non sit Deus.*

PARS I.

Quod Mors sit horrifica.

Mors hor-
ris est.

I. **A**RISTOTELIS maxima est: *Omnium ter-
ribilium terribilissimum mors est.* Si cue
omnium dulcissimum vita. Nec enim
animata solum: sed natura ipsa abhorret
a Morte. 1. Ipsa est orci Proserpina, qua
Parcas semper occupatas distinet: Est
leæna agros orbis cædibus infestans. Est
Megæra triuenefica, sine vita viuens, &
funeribus omnia complens. Et vero ad
Roman. 6. Per unum hominem peccatum in
hunc mundum intravit, & per peccatum mors,
& ita in omnes homines mors pertransit.

Immutata.

II. **B**ASILISCUS solo visu veneno infe-
ctos necat: ita mors, vix dum è peccati
progressa alio, iam Adam, omnemque
posterioriter eius necarat. Quippe Ro-
man. 5. in quo omnes peccaverunt. Fingunt
Poeta Pandoram, Deorum collatis do-
nis in unam condecoratam, Deam pan-
disse cunctorum ianuam malorum, ut in
orbem se profunderent. Fabula hæc: at
veritas ista: Morsa Dira Dea est.

III. **Q**uite ea, quamque fænas fecit ex-
peditiones: 1. In ævo diluuij etiam colos-
teæ valetatis viros nil verita suffocauit
vniuersos. Gen. 7. 2. Similiter, Exod. 14. na-
vali prælio Aegyptios demersit. 3. Dein,
Gen. 19. uno flammæ haustu nationem
omnem Pentapolitanam absorpsit. 4. Da-
uidis 2. Reg. 24. peruagata regnum uno
velut iætu 70000. hominum peste dele-

uit. 5. Nocte Vna 185000. Assyriorum
dedit internectioni. 4. Reg. 18. Quid? Or-
bem adhuc vniuersum exhaustit insatu-
ta. Nam Psalm. 88. *Quis est homo, qui vivet,
& non videbit mortem?* Quid proclivius
homine in peccata? Quem à præcipito in
illud retardare nil posset; mortis eum
memoria retardat; Memorare nouissima
tua, &c. Eccl. 7.

PARS II.

Quid Mors.

I. **M**ORS inimica vitæ mera privatio. *Mors mi-
cit, merumque nihil, & orci Furia, nra Dsi*
1. Nam Sap. 2. *Anuidi diabolus mors intravit est.*
m mundum mille itipata malis, doloribus,
morbis, &c. Ut semel tulerat sententiam
peccatori Deus, eā fæua illa carnifex ex-
equitur. 2. Ac velut Aegyptia grande *Sternaz*
terraz luæu complet agros, domosque, onnum,
coemeteria osibus: mare terramq; cada-
ueribus: vrbes nudat, rura colonis vi-
duat, & nunc cinis est, ubi Troia fuit. 3. Hæc
connubia soluit, liues serit, hic corpus, ibi *Omniq; rapax.*
animas innumeris periculis exponi.
Hos violenta rapit; illos lenta trahit: attra-
men omnes metam proferamus ad unam.

4. Et quales? Ecc. 5. *Sicut egressus est nu-
dis de vtero matris sue, sic reuertetur, & nil au- At despo-
feretur secum de labore suo homo. Misericordia pro-
pria infirmias, quomodo venit, sic reuertetur.*
Iob. 1. *Nudus egressus sum de vtero matris mee,*
& nudus reuertar illuc.

II. Et ea latio, in quem lapsus is, qui de *Lairo est*
Ierusalem descendit in Iericho. 1. *Dixit Israhun-*
*id Amos 2. Nudus fugiet illa die. Nec eam *tinus.**
se euadere posse deplorat Michæas 2. *Va-
dam spoliatus, & nudus.* 2. Num forte diues
quid auferret? Iob 27. *Diues, cum dormierit,*
nil secum auferet. 3. Expertus Iob. 16. ait:
Ego ille quondam opulentus, repente contri-
tus sum. Tenuit cervicem meam, configit me,
posuit mesibi quasi in signum. Mors sola. O
tyrannidem! 4. Ea despoliat animam
corpo-

corpo, corp^o luce, sensus functione; &
vt Poeta canit:

Priuauitque manus sceptris, diademate cri-
nes,
Os verbus, & luce oculos, membra omnia
motu.

5. Exuit honoribus, beneficiis, officiisque
viros. 6. Ea iudices iudicat: tyrannos ple-
dit; cruciat carnifices. Ealites dirimit,
fora ac tribunalia claudit. 7. Ea mercatu-
rae dat finem, &c.

*Effectus
mortu.*

III. Quid mori est? 1. Est deserere pa-
latia, agros, thesauros, amicos, volupta-
tes, &c. Hinc S. Hieronym. ad Heliod. O
mors, qua fratres diuidis, & amore sociatos cru-
delis ac dura dissocias! 2. Quid mori? Est sa-
xo, humoue claudi. Ps. 48. Sepulcra eorum
domus in aeternum. 3. Est abire sine reditu.
Ps. 77. Spiritus vadens, & non rediens.

4. Mori est in regionem longinquam
abire, nec scire vbi diuertendum. Bern.
O anima quis erit paucor: cum, dimisi omnibus,
sola ingredieris ignorantiam regionem, vbi oc-
currentia ceteruatum teterrima monstra vide-
bis? Hoccine est mori.

PARS III.

Qualis sit mors.

*Imago
mortis pi-
goria ex-
plicata.*

*Est inexo-
rabilis.*

I. C Larius id pictores efformant, dum
mortē pingunt cadaver nudum, quip-
pe omnib. despoliatam: naribus truncum,
quia deliciis fumolis destinatam: excu-
latum, quia cæcum fuit amando: & mors
cæca est feriendo, & iustitia cæcutit re-
spectus personarum: carens auribus, quia
mors inexorabilis est.

Hinc nulla gens vñquam mortem vt
Deam coluit, neque Sacra instituit: quia
inexorable fatum est: Ut Babylonius ille
tyrannus, Ierem. 15. Non flectetur, neq^z par-
cer, neq^z miserebitur. Nam Ps. 56. Furor illi se-
cundum similitudinem serpentis; sicut aspidis
furde, & obturantis aures suas, quæ non audiet
vocem inimici incantantis.

Mors falcata pingitur: qualem vidit
Ioannes Apoc. 14. Similem filio hominis, ha-
bentem in capite coronam auream, & in manu
sua falx acutam. Nam vt Iesus omnium
iudex est: sic mors omnium carnifex:
& falk utriusque est index. Quantus ver-
nantis prati est decor; & quanta simul
diuersitas florum? Falx tamen omnia æ-
quat. Homo, Psalm. 102. sicut flos agri, sic
efflorefcit, omnia mors æquat: canit Poeta
& alius,

Est commune mori; mors nulli parcit hono-
rit:

Dives, & fortis veniunt ad funera mor-
tis.

Aug. I. de nat. & grat. Respice sepulcra, & dis-
cernē sp̄otes, Irum à Rege, fortem à debili, pul-
crum à deformi. Respice filuam variis fron-
dentei arboribus, ac dumetis: quæ ab a-
liis discernas fronde, flore, fructu, specie,
&c. At si succisa cadat, exultaque cineres
accumularit; iam internoscē cedrum à
myrica, fagum à iuniperō, &c. Talis gens
humana. Omnia mors æquat. Diogenes Cy-
nicus inter bustuaria, vt solit, obambu-
labat: sc̄icitantq; aliquando Alex. Ma-
gno causam, aiebat: Patristui Philippi,
virintanti caluariam queret, sed interno-
scere nequeo: tu, si potes, ostende.

II. Iam S. Scripturæ, Patrumque SS. Mortis ti-
tulos, quos morti dedere, quis enumere-
ret: 1. Isai. c. 33. Qualis leo, sic contruit o-
mnia ossa mea. Amos. 3. Leo rugiet, quis non
timebit? 2. Daniel cap. 8. sub arletis forma
eam vidit: cuius cornu maius ferit Papas,
Imp. Reges, &c. minus sine nomine vul-
gus petet. Ille discurrit in orientem, pue-
ros enecans, senes ad occidentem transfi-
liens, in meridiem, robustos ætatis me-
diæ subuertens.

3. Job. 24. Mane primo consurget homicida; Est ho-
mors, interficiet egenum & pauperem, per micida &
mortem vero erit quasi fur. 1. Thessal. 5. Sicut fur
fur in nocte, ita veniet. Omnia lussuratur
homi-

homini, teste Ps. 48. Ne timeas, cum diues factus fuerit homo, & cum multiplicata fuerit gloria domini eius: quoniam cum interiorit non sumet omnia, nec descendet cum eo gloria eius. Hinc Luc. 12. Stulte, hac nocte repetent amant tuam a te: qua autem parasti, cuius erit?

4. *Ef car-*
nix. 4. S. Bern. mortem carnifici conserens, serm. de Villico inquit. Mors ipsa est crux horribilis. Vide quomodo te crucifigit: crura distenduntur, manus decidunt, peccus anhelet, labia spumant, facies exudat, & morte frater pallescit.

5. Dux ca-
functi. Ego duci castrensi dixero similem, qui urbem primum multo cingit milite: dein opportune tormenta collocat, tam verberat globis turres, & deinceps recindit, &c. demum irruit, omnia ferro, flammisque vastat: ita mors vitam expugnat, alias alia membra morbis, demum cor pettit.

PARS IV.

Vis quantæ mortis?

U fortissi- I. **V**is mortis inuicta est: vni succubunt omnia. 1. Ut demirer tres purpuratos persicos, 3. Esdr. 3. de fortitudine differentes vini, Regis, feminæ, non mortis meminisse. Fœmina fortissima, fortior mors est. 2. Hanc Apostolus Rom. 8. primâ inter ea fortissima ponit, quibus se ab charitate separari non posse afferret. 3. Vnde & sponsa Can. 8. vim charitatis demonstrat, eam morti confert: Fortis est ut mors dilectio.

Ideo Scriptura eam reginæ æquat: Ro. 5. Vnius delicto mors regnauit, & in omnes pertransiit. Et Regnauit mors ab Adam usque ad Moysen, etiam in eos qui non peccauerunt. Tob. 2. Vix effugisti mortis imperium, & adhuc sepelis mortuos? Heb. 2. Qui habebat mortis imperium, isto nullum est amplius. Hocq; initio mulier infirmum erat, vitam hominibus ad annum 900. proferentibus crevit sen-

sim, quantum & homines numero creuerunt, & annis decreuerunt.

II. Est ea, qualis laterculus, qui colos- *Figura:*
seam Nabuchodonosoris statuam pro- 1. *Lapillus*
sternebat, ita mors omne genus humanū mortificans. obterit excrescens ipsa in montem magnum. Eidem quoque omnia parent, ut hominem torqueat, elementa, cœlorum iniuriæ, tempus, bruta, &c. Nam absumpsi Sodomitas igne, aquis Aegyptios, Core terra dehiscente, Absolonem in aere suspensum. Mors tibi in nominis mille, mille nocendi artes.

3. De qua illud Apocalyp. 12. nō incommodo visuræ: Ecce draco magnus perse- *2. Ef Dra-*
quens naturam animalem, Psalm. 103. Draco iste quem formasti ad illudendum ei: Et idem habens capita 7, peccatorum, de quibus Psalm. 73. Confregisti capita draconum in aquis, id est, peccatis, quorum filia mors, nam Rom. 5. per peccatum mors. Porro, & in capitibus eius coronas 7, adeo dominatur omnium: & cornua 10. id est, mille nocendi artes.

Quas quis dicendo recenseat? Quot Cuius tela genera morborū, partes corporis, quo res omnes recreantur, &c. tot mortis sunt tela. *sunt.*

3. Apocal. 6. Ecce equus pallidus, & qui se- 3. *Ef e-*
debat supereum, nomen illi mors, & infernus quies-
sequebatur eum. Et data est illi potestas terræ
super quatuor partes terræ interficere gladio, sa-
me, & morte, & bestiæ terrenæ. Et vero post-
quam, Rom. 5. per unum hominem mors intravit in mundum, & per peccatum mors:
continuo Hebr. 9. statutum est omnibus ho-
minibus semel mori.

4. Esto, fuerit peregrina illa arbori *4. Ef ver-*
adhæscens hedera, sub qua Ionas ac-
quiescebat: attamen Ion. 4. Parauit Deus
vermem ascensu diluculi in crastinum, & per-
cussit hedera, & exaruit. Homo hedera:
paratus vermis mors est, Genes. 2. In qua-
cunque hora comedeleris, mortem morieris.

5. Quis ille è deserto turbo Iobi do- *5. Ef tur-*
mum bo.

mum ad 4. angulos succussam evertens?
1ob. 1. Mor est ex peccato quatiens Adamum, nosque filios obterens.

PARS. V.

Quis auctor mortis.

Non Deus.

1. Quia

mors est

nihil.

2. Non est

bona quid.

3. Non pra-

exitit in

Deo per

adaam.

Sed pecca-

tum est au-

tor eius.

I. D iserte Sapiens, 1. Deus mortem non fecit, nec latet in perditione viuorum. Quis igitur? 2. Dan. 2. Abscisus est lapis de monte sine manibus, & percussum statuam in bonā quid. pedibus eius ferreis, & fiellibus, & communivit eos. 3. Vnde Ioa. 1. Omnia per se ipsum Deum facta sunt: & sine ipso factum est Nihil; id est, Mors.

Ratio huc fauet. 1. Nam Genes. 1. Vedit Deus cuncta, que fecerat, & erant valde bona. An in morte nil boni: Nam Ens, & Bonum conuertuntur; ac mors est mera priuatio & non ens, ergo nil boni. 2. Deinde quicquid condidit Deus, eius in ipso prius idea extitit: at quod factum est, in ipso vitaerat: ergo mortis idea nec in ipso, nec ab ipso. Ego, ait, sum via, veritas & vita. Ioann.

14. 3. Neque potuit DEVS condere Nihil: sed esse debebat Aliquid, quod condebat.

II. Quis denique parens mortis? 1. Roman. 5. Per peccatum Mors. Illud sustulit gratiam priuilegij de immortalitate, & continuo natura nostra principia inuicem pugnantia properabant ad corruptionem. 2. Sicut Gen. 45. &c. Hebræi viuente Iosepho in pace degebant sub Pharaone: at eo demortuo, iam gliscerat eorum indies oppressio. Ita regnante in corpore animoque gratia primigenia, eademque cedente. 3. Hinc Roman. 7. Sentio aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meæ. O quanta omnium consecuta perturbatio est, ut primum cœpit peccatum in nobis regnare? &c.

CONCIO TERTIA.

De causa mortis.

D eus, 1. Regum 10. & 13. regnum dedit Sauli, omniq; ipsius posteritati. Sed ingratus ac inobediens excidit eodem cum omni sua posteritate: simul mortem infelicem in monte Gelboe incurrit. Similiter Adam sibi, nobisque mortem acciuit, perdidit regnum.

Itaque super eos nos.

I. An mors homini sit naturalis?

II. De statu innocentiae infelicitate deperdito.

III. De hominis inextirpabilitate.

IV. De similitudine hominis cum Deo.

V. De miserius statu lapsi.

PARS. I.

An mors homini sit ab natura, an à peccato?

O pinantur nonnulli, morte homini agnatam, adeo que naturalem esse, ac promanare ex ipsis naturæ nostræ principiis. 1. Quia in omnes competit materia & forma, vti contraria, que naturale fouent dissidium, pugnantque inuicem, vnde corruptionem deum consequi necesse est. Quæ cum naturalis sit, morsq; ipsa, hanc quoq; naturalem esse oportebit. 2. Mori posse est naturæ ingenitum, ergo & ipsum mori. Nam actus & potentia eiusdem sunt ordinis, vt consen-
tient Philosophi.

Porro istud Gen. 2. In qua cunq; die comedieris ex eo, mortem morieris. Iste ad animæ mortem interpretantur. Ita Philo, Iudeus, Plato dictus, 1. 2. de Alleg. leg. Mos. & Eu-
cherius Lugd. in Gen. Egubinus, &c. Qui ita ratiocinantur. Christus mala omnia destruxit, quæ peccatum inuexit, at mor-
tem non aboleuit, ergo haec non à pecca-
to manavit, ac proin ab natura. Atat, ne
quid nimis. 1. Cor. 15. Christus suo aduen-
tu pec-